

ZOMBOR és VIDEKE

Hirdetéseknek két hasábos petti sora 16 fill., többszöri beiktatásnál megfelelő engedély. Nyiltírt sora 30 fillér.

Felolós szerkesztő: **Dr. DONOSZLOVITS VILMOS.** Lapfoglalós: **OBLÁT KÁROLY.**

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. Megjelenik vasárnap és esütőgyűlésen.

Közgazdasági életünk.

Altalános az elégtelenség a társadalom minden rétegében. A helyzet változását, az életviszonyok jobbra fordulását várja mindenki, — pedig sivár a jövő képe, semmi biztató jel egy jobb idő bekövetkezésére.

A munkás ember nem győz annyit keresni, mint a mennyi az előrehaladott kultúra igényeivel szemben a traga és családja tisztességes főtartásához kellene; a hivatalnoknak czifra nyomoruság az élete; a földműves és gazda nem képes munkája gyümölcsét megfelelő áron értékesíteni; az iparos, kereskedő, éppén, hogy csak van, napról napra küzd, a megélhetés magára tornyosuló nehézségeivel; ügyvéd, orvos, mérnök létezik, az embereknek nincs pénzük se veszekedni se betegnek lenni; még a tőkepénzes is panaszkodik, mert a leszállott kamatláb miatt a halomra hordott pénz se jövedelmez busisan.

Intenzív gazdaságot nem üzünk — pedig mint agrikultúr állam szakitanunk kellene azon gazdasági rendszerrel, melylyel hetvenhatedik ükapánk még megelegedett. Konyháinkat zöldséggel a bolgár kertészek látják el, — még a falusi atyafi is piaczon veszi a hagymát, káposztát, zöldséppaprikát. Gyümölcskészletünk karácsonyra már annyira elfogy,

hogy olcsóbb gyümölcs híjával, az olaszok narancsát vagyunk kénytelenek fogyasztani. A gazda azt hiszi, hogy ha buzát, rozst, árpát, zabot kukoriczát, burgonyát és bort termel, ezzel kihasználta a földet, kimerítette a földművelés tudományát. Pedig e kulturánkat fejlesztenünk kell, — mélyebben szántani, többet kivenni a barázdkból, — úgy megművelni a földet, hogy abból többet bírjunk kivenni.

Darányi földművelésügyi miniszter emberfeletti munkát végez e téren. Ingyen jó vetőmagyvat osztalott szét, kitűnő burgonya fajról gondoskodott, a sörárpa termesére irányítja a gazdasági Egyesületek figyelmét, e czéla szövetkezeteket létesít; a kendertermelést előmozdítja azzal, hogy bolognai kendermagot osztott ki, kombótelepeket létesít, — ingyen osztván ki komló dugványokat; a dohánytermelést fokozza.

Szinte frázissá vált már, hogy az ipar, kereskedelem pang, — de mikép is lehetne az máskép, mikor nyers terményeink java részét, — melyel legalább is bszükségleteink kielégítésére itt benn kellene feldolgoznunk, olcsó pénzért ki szállítjuk külföldre s földolgozva onnan drága pénzen behozzuk. Hisz még szőnyeggyárunkat sem vagyunk képesek megmenteni a bukástól, — pedig úgy a pozsonyi mint a nagybecskereki gyártmány kiállta a külföldi szőnyeggel a versenyt. De hát mi csak

hangzatos szavakkal és nem tettekkel, cselekedettel igyekszünk segíteni százados bajunkon.

Mezőgazdasági terményeink értékesítése érdekében vármegyénk néhány szakavatott férfiak embertöltötti munkát végez. A megyei gazdasági egyeslet elnökeivel Lati novits Pállal s titkárával Gyorgyovanszky Györggyel folytat, mint egy perpetuum mobile vármegyénk közgazdaságát, annak minden ágát életképessé, virágzóvá igyekszik tenni. Racz György mintagazdaságával jár példa gyanánt elől, s mint gazdasági előadó javaslatai közelismertek, Galambos Sándor a tejjazdaság fellendítésében apostoloskodik, Lati novits Géza tenyésztálattal beszerzése, raktárak, szövetkezetek létesítése körül buzgólkodik, dr. Hadzsy János szocialistikus irányzatban igyekszik, a munkás kérdést megoldani, — gazdasági kérdéseket felelelő teli felolvasások, előadásokkal a belterjes gazdálkodást ismeretilek buzgó vállalkozók a vidékeken — s alig-alig van a boldogulásnak, az előmenetelnek csak látzata is.

Oka pedig mindennek a nagyfoku pénz, — tőke hiány. A tőkepénzes ne hordja takarékpénztárba 3% kamatra a pénzt s ne akarjon a megszorult emberek kényszer helyzetéből a pénze után búsás jövedelmet, — hanem szövetkeze létesítsen vállalatokat, — s ne

A „ZOMBOR és VIDEKE” TARCZAJA

Egy lap naplóból.

(November 3.)

Ünnep van ma a halottak emlék-ünnepe. — Elszomorodott szívem, mint minden évben, úgy az idén is a temetőbe visz. — Hisz minden embernek az egyikét halottja. — Nekem is vannak halottaim. — Szomoruan keresem föl barátaim sírjait, kikkel oly sok esztendőn keresztül együtt voltam, különben egykedvűen nézegetem a sírdogáló anyákat s többi hozzátartozóit. — Szorongó szívemben barátaim sírjainak látására fölébred a kegyelet érzése. — Van e temetőben még két halott, kik szintén érdekelnek s e két halott nem más mint: Radics György a zombori áll. főgámn. volt igazgatója és Jeszenszky Dezső, a zombori áll. főgámn. volt tudós professzora. Mély megilletődéssel állottam e két sír mellett, de míg az előbbitől némi megnyugvással távoztam, mert láttam a kegyelet tisztá megnyilatkozását, t. i. a sírkövet, mely hirdeti az utókornak, hogy egy tudományos férfi nyugszik ott. Bárki állította is föl e sír-

követ, tehát akár a hozzátartozók köteleltségérzete, akár a tanítványok kegyelet érzése, mindegy, a legfőbb az, hogy a pusztá sírkő hirdeti a tudós férfi sírhelyét. — S ezzel szemben kérdem nem méltó-e ama megdöbbenésem, a melylyel Jeszenszky Dezső, sírjánál állottam? — Egy közönséges fakereszt — ez is már korhadó félben van — hirdeti, hogy itt nyugszik Ő, kit 1899 őszén rágadtott el a halál. — Önkéntelenül emlékembe jött a temetés napja. — Hisz akkor még ginasiumi tanuló voltam s így társammal legjobban érezhettem, hogy kit rágadtott el tőlünk a kérlelhetlen halál. — Tisztán láttam magam előtt a tanítványok óriási seregét, mely a szomorú sírt körülállotta, tisztán láttam magam előtt azon szomorú ifjút, ki a nagy férfit collegáink nevében bucsuztatta s végül könny csordult ki szemeimből; midőn élénken magam elé varázoltam több, mint százra menő tanítványnak olthatatlannak látszó fájdalmát. — Ezek egyikkétől halottam ugyanis, hogy a tanítványok méltó kegyelele nem engedni meg, a szeretett özvegynek és árván maradt leánynak a méltó sírkő felállítását, hanem — minthogy a tanít-

ványok száma oly nagy — maguk közt gyűjtést indítanak s méltóan mutatják ki szeretett tanárukhoz való ragaszkodásukat.

De sajnos, e sírkő manap sem hirdeti a tanítványok ragaszkodását.

Igazán nem tudom, vajjon a volt tanítványok, felelőkenységének vagy anyagi okoknak tulajdonítsam ezt, de bármi is legyen oka annak, hogy e kegyeletérzést még nem rőtük le köteleltségemnek érzem, mint volt tanítvány, ezen az uton felhívni a volt tanítványokat, hogy indítsunk gyűjtést s állítsuk föl ama pusztá sírkövet, mely legalább az ifju nemzedéknek megmutatja, miként kell a szeretett mestert, a kedves tanárt, ki egész életét arra szenteli, hogy hazájának méltó gyermekeket adjon, tisztelni és becsülni.

Nem ezölm a nagy férfúrol jobban fellebbenteni a felelős fűtyóját, hisz akárki maga elé varázsolhatja az Ő méltó alakját csak egy szóval.

Csak az ifju nemzedékhez van még pár szavam; Kedves ifjak! I t érzitek talán legjobban a vesztéséget, melyet sok hányatáson keresztül ment intézetünk szenvedett az ő halálával, tehát hozzátok fordulok.

Ferencz József keserűviz

az egyedül ismert kollembes izű természetes hashajtsószert.

kölcsönhöz, hanem munkához, ipar és kereskedelmi forgalomhoz segítse embertársait; a tőke ne legyen improduktív uralom.

A tőkének csak akkor lehet létjogosultsága, ha produktív vállalatokba fektetik, a közgazdasági erő fokozására, a nép jólétének előmozdítására szolgál. Osszettel kézzel hiába várjuk a jobb időköt; sült galambok csak a mesék országában repdesnek.

*** A Kereskedelmi Minister fontos rendeletet adott ki** a minnap a Munkás-Segélypénztári tagok felvételi és biztosítási díjainak beküldése tárgyában. Elrendelte ugyanis a miniszter, hogy a hatóságok a befizetési lap hátuljára postadíj utánfizetése nélkül minden egyes esetben ráírhatják, hogy a kérdéses összeget kinek a részéről terjesztik fel és milyen célra. Ez az üdvös rendelet nagyon meg fogja könnyíteni a hatóságoknak s különösen a községi jegyzőknek dolgát; miután eddig mindig külön levélben kellett felvilágosítást küldeniük arról, hogy az egyidejűleg feladott összeget ki fizette be, s mire vonatkozólag, felvételi díj kápen e? vagy csöplőgép biztosítási díj gépén, vagy egyéb célra. Ez az üdvös rendelet tehát igen nagy mértékben egyszerűsíteni fogja az eljárást.

*** Vidéki városok vízvezeték- és csatornázása.** A belügy-ministeriumban fontos javaslaton dolgoznak, mely kötelezőleg ki fogja mondani, hogy minden város, melynek legalább 10,000 lakosa van, tartozik magát vízvezetékkel és csatornázással ellátni. A kormány e javaslat keretében a tervnek végrehajtását is meg akarja oldani. A költségvetést már elkészítették a miniszteriumban s e szerint a munkálatok 120 millió koronát igényelnek. A végrehajtást a kormány a városok által egységesen felveendő kölcsön útján óhajtja. Ugy értesülünk, hogy egy minden tekintetben komoly és megbízható francia pénzeszoport tett is már erre vonatkozó ajánlatot a kormánynak. A terv végrehajtása nemcsak az ország közegészségügyének tenne nagy szolgálatot, hanem a hazai ipart is jelentékeny munkához segítené. Zombor városának egyik feladatát képezi a csatornázás. Ha ennek oly megoldását találjuk, mely a városra kedvező és a helyi kormány csakis ilyen tervvel foglalkozhatik, akkor természetesen a legnagyobb örömmel fogjuk üdvözölni a készülöben levő javaslatot.

Indítsátok meg e gyűjtést szűk körökben s kopogtassatok be bárkihez, aki őt ismerte s mindenki büszkén adja majd filléret ama férfiú sirkövére, ki százakat tanított s faj- és vallás-különbség nélkül bánt el mindenkivel, mert büszke lesz mindenki, hogy magának valhat csak egy porszemet is ama sirkövből, melyet a hazát, társait, tanítványait oly forrón szerető férfiúnak említenek.

Rendezetek szűk körökben egy szomorú „Jeszenszky” ünnepélyt s mi igérjük, hogy tömegesen tudunk majd az ünnepélyre.

Mutassátok meg, hogy nem igaz ama rágalom, melyet mindentűt halhatni: meghalt a nagy férfiú s most már kitörülhetjük szívünkéből, mutassátok meg az ellenkezőt, t. i. hogy szívetekben van egy csekélyke hely, hol örökké égő oltárt emeltek s emléktét meg tartjátok, míg csak egy él közületek.

Zombor város villamvilágítása.

A sajtónak nemcsak az a hivatása, hogy megtörtént dolgokat, felmerülő eseményeket regisztráljon, — de a közérdeket akkor szolgálja a szó igaz, nemes értelmében, ha utmutatást, felvilágosítást, irányzatot ad minden felmerülő esetben, megjelöli azt az utat, melyen haladni kell, mely a kulturális fejlődés mellett az egyesek úgy mint az özszekek érdekeivel azonosnak kell lennie, hogy bátást minden érdeket kielégítve közös megnyugvást keltsen. Eddigelő oda törekedtünk, hogy városunkban a villamvilágítás szükséges és hasznos voltának bizonyítása mellett, annak bevezetését, létesítését sürgettük. Megvilágítottuk több cikkünkben a villamvilágítás óriási előnyeit közgazdasági, társadalmi, egészségügyi és pénzügyi szempontból, Most, midőn már az ügy annyira megérett, midőn már a vállalkozók ajánlatai elfogadásáról van szó, midőn a cselekvés ideje elérkezett, alkalomszerűen véljük az ügy érdekében a város közönségének, utmutatást, tájékoztatást nyújtani arra nézve, mikép lenne effektuálva a villambevezetés, mikép lenne az üzletmenet, hogy történne az áramszolgáltatás, a manipuláció, az árszabás. Szóval mily üzleti viszony fejlődik a város lakója mint világító egyed, a világítást szolgáltató intézettel, legyen a vállalkozó akár egy társaság, avagy maga a város, aki házi kezeléssel végezhetné a teendőket.

Miután mi a házi kezelést tartottuk a városra nézve a leghasznosabbnak, — esetleg üzemgaranciával, lekötöljük itt azon szabályzat tervezetét, mely több városban mint normativum van elfogadva és használatba véve, — mely teljes áttekintést nyújt mindarról, amit a közönség akár mint erkölcsi testület összesége, akár mint privat ember tudni óhajt a villamvilágítás bevezetése körül. A szabályzat tervezet leközölte iránytmutató akar lenni a nagy közönségnek a villamvilágítás magánházakba való bevezetése elhatározásánál. Mivel eddig e téren közönségünk teljesen tájékozatlan volt, nem lehet csodálni, de rossz néven sem lehet venni tőle, hogy a villambevezetés bejelentésénél úgy a villamos fénylámpák számainak és erejének megszabásánál ép a teljes tájékoztatás miatt tartózkodó volt.

Részletezve ismertetjük tehát a szabályzat tervezetét, melyet városunk villamvilágításánál — házi kezeléssel — jónak, észszerűnek és hasznosnak tartunk, mert szoros összefüggésben látjuk azt a közönség érdekeivel. A szabályzat négy részből áll: 1. a villamtelep üzleti szabályzata, 2. a villamos telep hálózatához csatlakozó villamos berendezések szabályzata, 3. a villamtelep áramszolgáltatási feltételei, végül 4. az árszabály.

1. §. „Zombor város villamtelepe” czég alatt, mint önálló vállalat a város többi vagyongazdálkodásától elkülönítve, a kereskedelmi üzem elvének megfelelőleg, kezelendő és czége a kereskedelmi czég jegyzékébe bevezetendő.

2. §. Zombor város villamtelepe kizárólagos joggal és kizárólagos kötelezettséggel átveszi a közutakat, utcákat, tereket, hidakat, öszszekötő utakat a város jelenlegi és jövődöbéli területének villanival való világítását, továbbá kizárólagos jogot nyer s kötelezettséggel vállal a városi villamtelep a város lakóinak ugy világítását, mint ipari célokra szükséges villamos áramot a külön díjszabályzatban megállapított árákért s feltételek mellett kiszolgáltatni.

3. §. Zombor város villamtelepének czégjegyzése jogérvényesen akként eszközöltetik, hogy a nyomtatott vagy írott czég alá a város polgármestere vagy helyettese és a villamtelep igazgatója vagy ennek akadályoztatása esetén a villamtelep számvéveője nevét aláírja.

Elhez képest a városi polgármester a helyettes polgármester, az igazgató és a számvéveő aláírásai a kereskedelmi czégjegyzékbe bevezetendők.

A rendes üzleti levelezést kereskedelmi meghatalmazotti minőségben egyedül vezető olyképen, hogy a nyomtatott vagy írott czím alá csupán az igazgató jegyez.

Ezen levelezések a villamtelep másoló könyvében megőrzendők.

4. §. A városi központi villammű kezelése és üzletének rendes vezetése a városi tanács törvényes hatásköréhez tartozik.

Ezen törvényes hatáskörénél fogva a városi tanács az 1. §-ban kimondott elvének és megfelelőleg önállóan intézkedik a villamtelep kezelése és üzletének vezetése körül, különösen pedig a városi képviselő testület által megállapított költségvetés keretén belül következőleg és véglegesen határoz: 1000 koronát meghaladó az üzlet rendes vezetéséhez szükséges berendezési és fenntartási anyagok beszerzése, az előállított melléktermékek eladása és ára, valamint a telepen és vezetéken eszközlendő nagyobb helyreállítások és változtatások felett. Szerkeszti a mű költségvetését és végül a villamművezető meghallgatásával önállóan jár el mindazon ügyekben, a melyek a mű védelmezőségére befolyással bírnak.

5. §. A város költségvetése, mint a villamtelep tulajdonosa, törvényadta ellenőrzési jogát, egy külön, — e czéla alakított felügyelő bizottság által gyakorolja. Ezen felügyelő bizottság tagjai a város polgármestere, mint elnök, a törvényhatóság által választott 5 tag, a városi főjegyző, a városi ügyész, a városi főmérnök, a városi főszámvéveő és a szavazattal nem bíró városi villammű igazgatója. E 10 tag megbízatása 3 évre és pedig az egy általános városi képviselő választástól a másik általános képviselő választásig terjed és a szűkséghez képest a mennyiben egyik vagy másik tagja megszűnnék képviselő testületi tag lenni, vagy a bizottságból kilépne, azonnal kiegészítetik.

Köteles ezen bizottságnak a villammű kezelését és vezetését s egész üzemet folyton éber figyelemmel kísérni, a könyvvezetést ellenőrizni és különösen felügyelni arra, hogy a mű kezelése az üzem tekintetében nem azon a rendes hivatalos ügykezeléstől el nem választható nehézkés és késedelemmel járó módon, hanem tényleg és valószággal és a kereskedelmi üzem elvének megfelelőleg teljesítessék, hogy továbbá a villamtelep vezetője és szakszerűen kereskedelmileg pontosan, hiven és az ezen szabályzatban foglalt általános valamint a tanács különös utasításainak is megfelelőleg teljesítse kötelességeit.

Ezen jogainak gyakorolhatása végett bármely tagjának bármikor joga van a városi főszámvéveő jelenlétében nemcsak szóval a művezetőjéttől vagy az ott alkalmazottaktól felvilágosítást kívánni, hanem személyesen, a helyszínén a könyveknek, ügyiratoknak, kezeléseknak stb. közvetlen betekintése által magának minden irányban kimerítő meggyőződést szerezni.

A városi számvéveő a bizottság vagy annak egyes tagjának felhívására köteles az ellenőrző gyakorlatában részt venni.

Az ellenőrzés helyes és megfelelő gyakorolhatása végett ezen bizottság egyúttal véleményezési és indítványozási, illetőleg kezdeményező hatáskörrel is bír.

A tanács köteles ennélfogva mindazon ügyeknek és kérdésekben, melyekre nézve ezen üzleti szabályzatban a bizottság meghallgatása különösen ki van mondva, intézkedés előtt meghallgatni, viszont a bizottság köteles nemcsak a különösen felsorolt esetekben, de általában mindennemű, a villamtelep érdekű ügyekben a tanács felhívására véleményt adni, ezen hatáskörénél fogva joga és kötelessége a bizottság-

nak az ellenőrzés gyakorlása körül vagy egyébként szerzett tapasztalatait és észrevételeit az ezekre vonatkozó véleményével és javaslataival együtt a városi tanácssal közölni.

G. S. A bizottság a hányszor ezt az elnök akár egyes bizottsági tagok indítványára, akár egyébként is szükségesnek találja, ülést tart, de az igazgató havi kimutatása s felülvizsgálása végett minden hó 3-ik csütörtöki napján ülést tartani köteles.

(Vége köv.)

Hirek.

* **Személyi hír.** Dr. Piatz Bonifác tankerületi kir. főigazgató péntek este városunkba érkezett és keddig itt fog tartózkodni.

* **Baleset.** Türr Antal, vármegyei főszámvérvő Újvidéken az Erzsébet szálloda emeletéről véletlenül leesett. — de szerencsére csak könnyebb sérülést szenvedett. Balesete nagy számú ismerősei körében általános részvételt keltett.

* **Színház.** Ezen rovatot, vagyis a színházi kritikát, ezen számból — térszűke miatt, — kihagytuk.

* **Személyi hír.** Gromon Dezső államtitkár, valóságos belső titkos tanácsos, ki meghülés következtében egy hétig ágyban fekvő beteg volt, teljesen visszanyervén egészségét, kedden újból elfoglalta hivatalát. Felgyógyulása alkalmából igen sokan üdvözölték közéletünk eme népszerű és köztiszteltben álló jelesét.

* **Személyi hír.** Latinovits Géza orsz. képviselő, f. hó 10-én borsódi birtokáról Budapestre érkezik, ahol a tél folyamán állandóan tartózkodni fog.

* **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Thury Lajos újvidéki törvénytudományi és Tomich Velyko török-becsei jbirósági segédtelevizvezetőket különösen áthelyezte.

* **Katonai főtisztiszemle.** Az összes beafaltalozott atillák és „waffenrock” ok előkerültek ismét a ruhásszokrények mélyéből. A huszár nyakába kerítette a kartusját, a közös baka derekára illesztette a nagy gombos „feldbindé” t, a honvéd a szolgálati övet. Mint minden esztendőben, az idén is november 4-én tartották meg az ország valamennyi katonai állomásán a tisztí főszemlét. Azok a tartalékos tisztek, a kik az idén nem vonultak be gyakorlatra, mind jelenkezni tartoznak. Sokan jelentkeztek — kiknek Dicht Adolf alezredes üdvözölő szavak kíséretében felolvasta az újabb rendeleteket és parancsokat. A tartalékos honvédtisztek Szabadkán jelentkeztek az ezredparancsnok előtt.

* **Dalestély.** A zombori kaszinó-dalárda mult szerdán este tartotta meg alapszabályszerű III. dalestélyét. Sigray Kalmár Imre — katymári káplán szépen zongorázott — bravuros technikával, dr. Benkő István tanár zombori specialitásai tetszésben részesültek — a dalárda pedig precíz énekelt. A sikerült dalestélyt — vég tánc követte. Közönség a szokott számban jelent meg.

* **Szabad lyceum Zomborban.** A tudományok terjesztésére és a felnőttek oktatására alakult egylet az idén is folytatni fogja működését a téli hónapokban. A felolvasások sorozatát Barczy Iván pénzügyi titkár, ma vasárnap kezdi meg, a jótékonyágról — s vasárnaponként folytatódik. Azonkívül az egylet a felnőttek oktatására cursust nyit, a gyakorlati könyvelés, a gyorsírászat és a gyakorlati számítás szakértő tanárok fogják ingyen előadni az esti órákban. Az előadás díjmentes,

beírásnál személyes jelentkezés kívántatik, a tanidő 30 óra tanulás eredményéről magán bizonyítványok fognak kiadtni.

* **Közigazgatási bizottsági ülés a vármegyén.** Latinovits Pál főispán elnöklété alatt f. hó 4-én a rendes közigazgatási ülést megtartották. A hivatalnokokon kívül részt vettek az ülésen Szemző Gyula, Latinovits Géza, Vissy Károly, Rácz György és dr. Molnár Károly bizottsági tagok. A szakhivatalok főnökei előterjesztették szokásos jelentéseiket, melyek azonban fontosabb és a felemlítésre méltó különösségeket nem tartalmaztak — s mind tudomásul vették.

* **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Milutinov Márkot Kovil Szt. Ivánra iskola tanítavá kinevezte.

* **Kinevezés.** Kiszler Károly kiskéri elemi iskolai tanítót, a kultusz miniszter segédtanfelügyelőnek kinevezte Budapestre.

* **Egy mérnök viszontagsága.** Évekkel ezelőtt városunk lakója volt Szmik Antal mérnök, akinek lakása valóságos kis csoda muzeum volt, és különösen a hőlgyeket érdeklő csipekgyűjteményéről sokat beszélték városunkban. Szmik Pécsre költözött, hol a városnál mint osztálymérnök működött. Itt konfliktusba került a hatósággal — állásáról lemondott és a várost elhagyni készült, a muzeumot ott ő létesítette, nemkülönben hitel szövetkezetet szervezett.

* **Szabad Lyceum.** Zombori Szabad Lyceum Egyesület alapszabályainak 12 ik szakasza alapján folyó évi november hó 12-én délután 5 órakor az egyesület hivatalos helyiségében (Zarandok-utca 109. szám alatt) nagygyűlést tart. Napirend: a) Elnöki jelentés az egyesület előző évi működéséről, b) Számvizsgáló bizottság megválasztása Zomborban, 1902. évi november hó 2-án. Bárcei Iván, titkár. Gozsdu Elek, elnök.

* **Tanárok emléke.** Mai tárczacikkünk elhunyt két jeles zombori tanférfinak emlékéit van hivatal megújítani s hisszük, hogy a tanítványok megfogják érteni a cikkirő intenczióit — és temni fognak.

* **Merénylet.** Bükk Péter, hodsági penzügyőri fővizgató és napokban szolgálati fegyverével Mihajlovits Mihály zombori penzügyőri biztosra kétszer rálőtt, — de szerencsére nem találta el a merénylet oka összefüggésben van Bükk előléptetésének mellözésével. A tettes önként jelentkezett a zombori hatóságnál.

* **Szabadka a tisztviselők fizetése ellen.** Szabadka város e napokban tartott három napos közgyűlést, miután előbb a városi szabályrendeletet átdolgozva módosította — ráterít a tisztviselők fizetés emelésének tárgyalásába. A fizetés mellett lelkesen felszólaltak: Polgár József, Farkas Zsigmond, Vermes Béla, dr. Szilasi Pál és Kertész Ignác bizottsági tagok. Etleben a fizetés emelés ellen illetve ennek az ügynek a napirendről való levétele mellett felszólaltak: dr. Vojnits Hajdu József, dr. Liposencsik Lázár bizottsági tagok és Pertič Mihály helyl. polgármester. Névszerinti szavazás kértvén, az elrendeltetett. A fizetés emelés mellett 51-en, ellene 106-an szavaztak. Eszerint az jobb időkre halasztatott.

* **Új ügyvédi iroda Baján.** Dr. Kelemen József, dr. Reich Aladár orsz. képviselő ügyvédi irodájának eddigi vezetője, az ügyvédi vizsgát letéve, irodát nyitott Baján, a Manhold Antalné-féle házban, (a kis vásártéren.)

* **Eljegyzés.** Tóth Gyula, garai tanító eljegyezte Zomborevics Jusiska kisasszonyt, Zomborevics Benő, földbirtokeks leányát.

* **Filharmonikusok gyűlése.** Ma d. e. 11 órára közgyűlést hívott egybe a választmány a zenekolába, — melyen előlő a filharmonikusok egyletének a sorsa. Mi hisszük és bizunk városunk intelligens közönségében, hogy meghozza e terén is a maga áldozatát s ha anyagi erő és rátermett vezetés hiányában nem is tarthatja fen a filharmonikusok egyletét, de egy kisebb arányú zenekolát megbir és ily kisebb alakokra fektetett intézetet fenntartani képes leend.

* **Krause Károly újabb diadala.** A zombori lófutattásoknál kifünő lovaglósárló ismert Krause a mult héten megtartott aradi lóversenyeken a hőlgyek díját és a Vadász versenyben az első díjat megnyerte Vojnits Simon lovával: Csinossal.

* **Dr. Reich Aladár orsz. képviselő** csütörtökön szerepelt első ízben a parlamentben. Az idemmiti tárgyalása során szóalt fel, s háromnegyed óráig tartott beszédében indoklatta meg a kormányval szemben való bizalmatlanságát. Reichet, aki hévvel és bátással beszélt, nagy figyelemmel hallgatták a ház minden oldalán. Fejtégetései közül különösen a párisi Humbert-né esetének a monarchia nagy hatalmi állásával való összehasonlítása kellett nagy derűtséget. Beszéde befejeztével a független párt csoportosan gratulált a fiatal honatyának.

* **Állatorvos választás O-Kéren.** Mezey Imre főszolgabíró elnöklété alatt megtartandó közszégi képviselő testületi gyűlésen Krausz Antal okleveles állatorvos O Kér közszégben egyhangulag megválasztott közszégi állatorvosnak,

* **Hivatalvizsgálat.** Mezey Imre az újvidéki járás erőlyes főszolgabírója, — mint újvidéki levelezőnk írja, m. hó 7-18i bezárólag 28 ig, Petrovácz, Kulpin, Glozsan, Begocs, Temerin, Járók, Piros, Kiszacs, Ujfüttak, Ofuttak, Deszpot Szent-Iván Osóvő, Ujsóvő, és O Kér közszégben tartott hivatalvizsgálatokat, úgy, hogy a legapróbb dolgokra is kiterjedt figyelmé és mindent a legérzletesebben vizsgált meg. A látottak és tapasztaltak fölött kedvezően nyilatkozván a főszolgabíró, említett közszégek ügybuzó jegyzőit, a közszégi előjárók jelenlétében megdicsérte, amiért a közszégi jegyzők a főbíró ügybuzó jegyzőit, a közszégi előjárók jelenlétében megdicsérte, amiért a közszégi jegyzők a főbírónak hálás köszönetet mondtak és megígérték, hogy kötelmeknek mindenkor a leghibebben fognak megfelelni.

* **Meghiusult zsebmetszés.** Sztójkó Pista szabadkai lakos, a zsebelésért már sokszor büntetett cigánylegény már megint a rendőrséghez került. Kedden délelőtt a halasi uton beszélgetésbe elegendett egy szeghegyi svábbal. Egy rendőrségi tisztviselő, aki Sztójkót már jól ismeri, megfigyelte a fiut, aki a beszélgetés közben csakugyan kizsebelte a sváb báciit. De nem tudott elszabadulni, mert a rendőrtiszt nyakoncsipté és beszállította a fogházba.

* **Rejtélyes halál.** Szerdán reggel Sebesityen, a zombor—gombosi vasutvonallal 2239-0 szelvénye között a vasuti mozgóór egy holttestet talált. Rögön jelentést tett fölított hatóságának, mely értesítette a rendőrséget. Ez a központból kiszállott a helyszínére, ahová Greski Gájó sebesiesi korosmáros kalauzolta a bizottságot. A holttestben Mamusch György volt rendfőrt, sebesiesi lakost ismerte fel a rendőrség. A holttest a vasuti vágány mellett elhaladó felső padkán hason fektült és amint megvizsgálták a kiszállott hatóságí orvosok, a holttesten több sebet találtak. A nyakszírtseont, a bal váll és a kulcs-cson-törést szenvedett; a bal halántékon és mellkason több zuzott seb volt található.

A rendőrség a holttestet a bajai boncoló-háza szállította. Mivel Mamuzsich halála kissé titkoszerű, a rendőrség a vizsgálatot megindította. Vannak, akik arról tudnak, hogy Mamuzsich György tagnaplótt erősen korteskedett Sebesiten a közeli vászások alkalmából; sok bört megívott jök emberrel összeszólközött és így nem lehetett, hogy a lerészegedett embert valamelyik ellensége hátulról leütötte és úgy fektette a vasuttestre. A megindított nyomozás van hivatalva, hogy a halál okát kiderítse.

*** A zsabylai járás főszolgabírája,** Nikolics Izidor most tartott a járásához tartozó községekben hivatalvizsgálatot. A legnagyobb részletekre kiterjedő alapos és lelkiismeretes vizsgálat sehol rendetlenségre nem akadt.

*** Kórház és árvák háza Zentán.** Dudás Lajos polgármester csütörtökön értekezletre hívta egybe a főgymnázium, a kórház és az árvák háza felépítésének módozatait megállapítani hivatalos bizottságot. A főgymnázium épületének kibővítésére nézve dr. Ellinger Jenő, Vuics György, Kikiris János, Spitzer Mór, Buza János és Endrei Soma mérnökökből álló bizottság kiderített ki az épület tervezetének elkészítésére. — Kimondotta a bizottság, miszerint az árvák háza és az új kórház a szegények háza mellé fog felépíteni

*** Elgázolt szántóvető.** Untonovics Andor martonosi illetőségű gazdasági cselédjét Filák Albert szerdán délelőtti gazdája szállásán vetés közben a lovak az utszéli árokba szoritották és átmenve rajta a vetőgépet testén keresztül hurcolták. Veszélyes sérüléseivel a kórházban fekszik.

*** Internátus Zentán.** Mint bennünket Zentáról értesítenek, Platz Bonifácz dr. kir. főigazgató egy internátust tervez a zentai főgymnázium mellé. Zenta a bácskai Tiszavidék középpontja: a vegyes nemzetiségek által lakott vidéken a magyarság szempontjából kiváló fontossággal bírna egy ily intézet létesítése Zentán. A főigazgató terve szerint az állam tetemes költséggel járulna az internátus fenntartásához.

*** Tanítói jubileum.** Csantavér községe f. hó 6-án igen szép és lélekemelő ünnepnek volt színhelye. Rekvényi János tanító e hó 6-án töltötte be tanítói működésének 25 ik évét. Ezen alkalomból Csantavér községe nagy ovációban részesítette Rekvényi János tanítót. Az ünnepély különben a következőleg folyt le: Délelőtt 9 órakor hálaadó szent mise volt, melyen Gyenes János plébános káplánja segédlete mellett mondott. Utána a népiskola növendékei jelent meg az ünnepelt lakomán s egy tanító prózában, a másik pedig versben üdvözölte. Az ártatlan gyermeki szíveknek ez a megnyilatkozása nemeses az ünnepeket, hanem a jelenlévőket is meghatóta. Rekvényi igen szép és meleg szavakban köszöntötte tanítványainak ezt a megemlékezését. 11 órakor a községi előjáróság tiszteltett nála Szokola Gyula községi jegyző vezetése alatt. Az iskolaszéket Gyenes János, a testületet Vándor Antal, az ipariskolai bizottságot Tiborfi Kálmán vezette. Este fáklyás zene volt, mely alkalommal Kis Béla tartott beszédet. Utána banket volt. Az első felköszöntőt Gyenes János, a másodikikat pedig dr. Békéffy Károly mondta. A mulatság a hajnali órákban ért véget.

*** Visszatért kivándorlók.** Tegnap érkezett Triesztbe a „Báó Fejérvár” magyar gőzös Brazíliából. E hajóval ötvenegy utas érkezett vissza Szantoszból, mindannyi beteg, rongyos ruhában és egy fillér pénz nélkül. Szerencsét próbálni mentek Amerikába, de szerencse he-

lyett sok nyomor és keserű esalódás várt rájuk, miután már mindenből kifogytak és a lelketlen emberek az utazóra dobták ki őket, a magyar osztrák konzulhoz fordultak, a ki most haza szállította őket. A visszatért Fivándorlók közt bácskai is van.

*** A tankerületi főigazgató ünneplése Zentán.** Mint jelentették, Dr. Platz Bonifáczt abból az alkalomból, hogy 10 év óta a tankerület középiskoláinak élén áll és vezeti, Zentán pénteken arcképének leleplezésével ünnepelték a jeles padoagost. A főigazgató szerdán érkezett Zentára, hol Dudás Lajos polgármester és Madari János főkapitány fogadták. Tiszteletre diszklakoma volt az Eugen szállóban, — másnap pedig előkelő és díszes közönség jelenlétében leleplezték le arcképét ünnepi beszéd kíséretében.

*** Nemes emberbarát.** Gróf Nákó Sándor értesítette az Országos Gazdasági Munkás és Cselédsegélypénztári központi igazgatóságát, hogy nagyszemléklősi uradalmának 250 cselédjét beiratja a pénztárba és tagsági díjakat saját pénztárból fogja fizetni. Bár minél nagyobb körben találna követőkre a nemesleklő főr példája.

*** Az Országos Gazdasági Munkás és Cselédsegélypénztár igazgatósága** október hó 28-án tartotta rendes negyedik ülését. Ez ülésen hozott határozatot az igazgatóság azok kérelme fölött, akik egyszerre tíz tagsági könyvvél akarják biztosítani magukat. Ezen az ülésen tárgyalta az igazgatóság Vujevics Benő, nemes-militiás, Vinyovszky József, nántiúi és Pancsula Elek, sumjáczi lakos földmívelők kérelmét, akik segélyért folyamodtak az igazgatósághoz, s akiknek bár betegségük nem balesetből származott, arra való tekintettel, hogy a szerződésileg elváltalt gazdasági munkát betegségük miatt nem tudták teljesíteni, s így egész nyáron keresetképtelenek voltak, az igazgatóság 150 — 150 illetve 60 korona rendkívüli segélyt utalványozott.

*** Vadászatok eredménye a szomszéd köriserdőben.** Frigyes főherceg vadászata a szokottnál is bőségesebb zsákmányt szolgáltatott a fejedelmi vadászoknak. Hatvankét pompás sarvast terítettek le a körisligeti erdőben. Izabella főhercegnő 2 tizenhat, 3 tizennegy, 2 tizenkét és 2 tizagancsos sarvast ejtett el; Frigyes főherceg 1 tizennegyest, 1 tizennyolcást, 1 tizenhatost, 6 tizennyest, 5 tizenkettést, 2 tizest, 4 nyolcást és 2 hatost; Croy Dulmen herceg 1 huszást, 1 tizennyolcást, 1 tizenhatost, 1 tizennegyest, 2 tizenkettést, 3 tizest és 1 hatost; Salm-Salm herceg 2 tizenhatost, 5 tizennegyest, 2 tizest és 1 nyolcást, Prónay Dezső báró százados 2 tizenhatost és 2 tizest, Rampolt udvari tanácsos, jószágkormányzó 2 tizennegyest és 2 tizest. Az agancsok közül tízet a budapesti agancskiállításra küldtek s ezek közül 5 kapott díjat. Az első díjat Frigyes főherceg tizennyolcás, a második Croy herceg huszas, a harmadikat Izabella főhercegnő tizennegyves agancsa nyerte.

*** Tömeges fegyelmi és felfüggesztés Szabadkán.** A belügyminiszter a Szabadka városi adóhivatalt sprengei. Huszonhét tisztviselő ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot rendel el, négy tisztviselőt pedig állásától felfüggeszt. A leirat többi közt azt mondja, hogy a város közönsége a tisztviselők illetményeit akként rendezze, hogy a város kellő képesséssel bíró, köteleesség tudó, kötelességüknek odaadással szolgáló közönséget nyerhessen közszolgálati részére. A szabadkai sajtó egy része erősen támadja a zombori pénzügyigazgatóságot s kérdi, hát mit csinált egy évtizeden át a zom-

bori pénzügyigazgatóság, hogy hat pontban foglalt visszaélések történéhetnek és 25 ezer korona adóelőírás eszközöltetett behajtatlanság ezimén, holott a pénzügyigazgatóság mindig azt jelentette, hogy az ügyek díszletesen rendben vannak.

*** Öngyilkosság a vasuti kupén.** Pleiszig Andrásné Tóth Anna stanisitsi lakos héfőn Zomborból Stanisicsra utazott. Közvetlen a stanisics állomást elött egy revolverrel föbelötte magát. A golyó a koponyacsontban megakadt és így valószínűleg életben marad. Az öngyilkos jelöltet a szabadkai kórházba szállították, a hol kihallgatása alkalmával családi bajokat említett szerencsétlen elhatározása okául

*** A borértékesítő akció.** Az Országos Borértékesítő-Szövetkezet minden valószínűség szerint már november hó folyamán megalakul a szövetkezet kezdeményezője a földmívelésügyi kormány s hivatala lesz szerveznie a magyar bor értékesítést. A szövetkezet megalakulása, dacára annak, hogy a földmívelésügyi miniszterium minden előkészületet megtett, azért maradt késő ószre, mert az alakuláshoz szükséges 600.000 korona értékű részjegyek jegyzéséhez hosszabb idő volt szükséges. A szövetkezetet a földmívelésügyi kormány jelentékenyen támogatja.

(A legszebb és legszerencsésebb házak egyike Budapest a Király-bazár a Fejérvári terén, mely dusan aranyozott homlokzatával valóságos látványosságot képez. A főkapu melletti díszes helyiségben van a Budapesti Takarékpénztár osztályosorsjegy-eladási osztálya, a hol a legutóbb. — a mint a napilapokban is olvasható volt, — rövid időközben három nagy főnyereményt fizettek ki a szerencsés sorsjegyvélőknek. Jelenleg a posta ismét özővél hozza a megrendeléseket ezen szerencsés bankháznak, miután az új húzás már november 21-én történik. Ott a legkisebb rendelést is pontosan intézik el, költséget pedig nem számítanak. Egy negyed sorsjegy ára 3 korona, egy fél 6 korona, egy egész 12 korona. Ki onnan sorsjegyet lozatót, még nem bánta meg.

(Óriási azok száma, kik anyagi boldogulásokat a magy. kir. szab. osztály-sorsjáték intézménynek köszönhetik. Osztán ötvenötödnek, hogy közülök igen sokan Bihari Ede főhercegrónak (Budapest, IV., Városház utca 14.) köszönhetik szerencsés-jüket. Erdekelné fogja az olvasó, hogy hol nyerték azokat a nyereményeket, melyeket a nevezett főhercegrón fizetett ki. Íme itt következik: Az első sorsjátékban a 600.000 koronás jutalomdíj $\frac{1}{2}$ -át Maros-Vásárhelyen, $\frac{1}{8}$ -át Medgyesen, $\frac{1}{8}$ -át Újpesten, $\frac{1}{8}$ -át Budapesten. A hatodik sorsjátékban nyert 600.000 koronás jutalomdíj $\frac{1}{4}$ -ét Csigmegyében, $\frac{1}{4}$ -ét Bácsmegyében, $\frac{1}{4}$ -ét Gömörmegyében. A 200.000 koronás főnyeremény $\frac{1}{8}$ -át Pozsonyban, $\frac{2}{8}$ -át Veszprém megyében, $\frac{1}{8}$ -át Kolozsvártól, $\frac{1}{8}$ -át Czinkotán, $\frac{1}{8}$ -át Alsó-Fejérmegyében és $\frac{2}{8}$ -át Budapesten. A többi főnyeremény szintén az ország különböző helyén jutott ki fizetésre. Felhívjuk a t. olvasó figyelmét Bihari Ede szerencsés főhercegrón mai hirdetésére, kihez megrendelések — tekintettel a nagy keresletre — mielőbb intézendők. A húzás f. hó 20-án kezdődik. $\frac{1}{8}$ sorsjegy 1.50 korona $\frac{1}{4}$ — 3 kor, $\frac{1}{2}$ — 6 kor, $\frac{1}{1}$ — 12 korona.

(A megmentett katonatiszt. Egy fiatal, dízleg katonatiszt, ezrednek fősz, feljebbvalóinak dédelgetett kedvence, füzig szerelmes volt egy művelt leányba. Házasságot is ígért neki. Katonának azonban kauzió nélkül nem lehet házasságot köfni. A leánynak nem volt több pénze egy pár ezer koronánál, ennélfogva a hadnagynak le kellett mondania tiszt állásáról, hogy ígérletét beválthassa, mert imádojlának csillogó szemek győztek az atilla any

csillagai fölött. Egy előkelő részvénytársulatnál pénztárnoki állást nyert el és itt már elég volt menyasszonya pénze a szükségélt kauczióhoz. A boldog jegypár alig győztek várni a kitűzött esküvő határnapjait, midőn a véletlen egyszerre nagyob változtatott fiatal pár sorsán és boldogságuk felhőten egét egy cikázó villámsapás zavarta fel. Egy délután a vőlegény szédült ábrázattal rohan menyasszonyához. Tönkrementek edás egyellene! — „Végünk van! — Egy volt tisztársamért kit elhelyeztek innen, jótállottam nagy ősszeg erejéig s ez a szerencsétlen ember öngyilkos lett, amit csak ma tudtam meg, midőn a jótállási váltó alapján letoglatlak a kaucziót. Ha nem tudom a váltót rövid idő alatt rendezni, elvesztem állásomat. Elképzelhető az eddigi boldog pár kétségbeesése. A menyasszony vigasztalja biztaltja és buzdítja vőlegényét és midőn éppen a nagy vesztélyre és Isten jószágára hivatkozna kopogtattak. „Tessék?” — felelt a félig meglepelt és félig kétségbeesett menyasszony és egy komoly úriember lép be, mint a Török A. és Tsa ban klháznak, mely Magyarország a legnagyobb osztályorsjegyzület, képviselője jön. Anélkül, hogy sokat magyarázatna leolvas a menyasszony asztalára egy csomó ezres bankót és kéri a nyerő sorsjegyet. Ime ismét bebizonyult, hogy ahol a baj legnagyobb, ott Isten segítsége legközelebb.

Az iskolaszék és a városatyák.

Wlassics Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter kiadta az iskolaszék új rendjéről készült rendeletét, mely nagy meglepetés lesz minden városban. Az új rend nagyon sok jogot konfiskál az iskolaszéktől, mely már a legközelebbi jövőben jóformán hatáskör nélkül marad.

Alapelve a miniszter rendelkezésének az, hogy az iskolaszék többé a szorosan vett oktatásügyi miniszter kérdésekre nem avatkozhatik, hanem mint iskolafentartó csak azokat a jogokat gyakorolhatja az iskolák felett, melyek magát az oktatásügyet nem érintik.

Az iskolaszék tagjai meglátogathatják az iskolákat, de a tanítókhöz kérdéseket intézniük jövőjére nem szabad, maga az iskolaszék pedig intézkedik az iskolaépületek jó karban tartása és az iskolaszék beszerzése ügyében, de nem szabad itélkeznie oly irányban, hogy a tanteredmény jó volt-e vagy sem s hogy a tananyag hogyan dolgoztassék fel egyik vagy másik iskolában.

A tanítóválasztás joga továbbra is megmarad az iskolaszék jogkörében, de ez a jog is a legeresőbb korlátok közé van szorítva. Nevezetesen kimondja a rendelet, hogy a kir. tanfelügyelő megjelenhetik az iskolaszék választó ülésén és a pályázók közül minden állásra két folyamodót ajánl.

Érdekes tudni, hogy a tanfelügyelő sem ajánlhatja megválasztásra azt, akit akar, hanem kötelesege a pályázók közül azokat ajánlani megválasztásra, akiknek legjobb minősítvényük van.

Az iskolaszéknek nem lehetnek tagjai azok, akiknek a tanítók és tanítónők között le vagy felmenő ágbeli rokoniak vannak. Viszont hivatalból tagjai az iskolaszéknek az elemi iskolák igazgatói, ha őket rokoni kötelek nem fűzi valamelyik tanítóhoz vagy tanítóőnhöz.

A közigazgatási bizottság legközelebbi ülésén tárgyalni fogják már a miniszternek ezen rendeletét és gondoskodni fognak az új rend végrehajtásáról.

Mint hogy az iskolaszék tagjai között ma oly törvényhatósági tagok is ülnek, akiknek ezen tisztsége — az új rend szerint — összeférhetetlenségbe ütközik, az iskolaszéket újból kell szervezni. Am kérdés, vajjon azok, akik a közgyűléstől már bosszabb időre kaptak mandátumot, kötelesek lesznek-e lemondani a vagy tisztsá-

güket a mandátum lejártáig — összeférhetetlenség dacára is megtarthatják.

A miniszter rendeletét erős kritika alá vonták már megjelenése óta is és a többek között felmerült az az észrevétel, hogy míg a rendelet a törvényhatósági joggal felruházott városoknak és a kis községeknek egyforma mértékkel már intézkedéseiből, addig a fővárossal kivétel tesz és annak iskolaszékjét meghagyja eddigi rendjében.

Megemlítjük még, hogy a rendelet kibocsátására néhány vidéki uzs szolgáltatót okot. Így szokásban volt nálunk, hogy az iskolák meglátogatására iskolaszéki tagok küldettek ki, akik megjelentek a katedrán az oktatás ellenőrzését úgy óhajtották gyakorolni, hogy examináltak a tanulókat.

Az iskolatölgatási jognak ilyen értelmezése nem találkozott elismeréssel a kultuszminiszteriumban és már akkor gondoskodtak egy külön szervezetről, mely a polgári iskolák ügyét magához vegye. Megalakítottak az iskolai gondnokságokat, melyeknek működése egy látszik bevált és most körülbelül ugyanezen szervezettel látják el az iskolaszékek intézményét is.

Közgazdaság.

Az ideai buzatermés. Az ideai buzaterméshez nagyon vérmes reményeket fűztünk, s különösen a budapesti börze 50 millió métermázsán is felül becsülte az ország buzatermését. — Az ilyen vérmes számítások rendszeren csalódással végződnek, — ugy ez alkalommal is. — Beutaltam az országot, de a nagy garral hirdelt 14—10 métermázsán terméseket sehol sem találtam, hanem igen is találtam nagyrészt 6—0 m-mázsán terméseket, a melyek azonban az ötven millió métermázsát távolról sem adják ki, s becsülésem szerint az ország ez ideai buzatermése a 40 millió métermázsát sem éri el.

Az a kérdés ezek után, hogy azokat, a kik az ország buzatermését 50 millió métermázsára becsülték, rosszhiszeműség vezérelte-e vagy sem? Nézetem az, hogy nem vezérelte rosszhiszeműség. Nem vezérelte pedig rosszhiszeműség azért, mert a tavasszal s a nyár elején a buzák országsterete oly kitűnően állottak, hogy méltán lehetett a termést igen nagyra becsülni. A tavaszi gyakori esőzések s az egyébként is kedvező időjárás behatása alatt a gabonafélék valóban gyönyörűen fejlődtek, úgy annyira, hogy jórészt túlbujává lettek s ennek következtében igen sok buza megdől, s jóval kevesebb termést adott, mint a meunyt remélni lehetett.

Valóban átka Magyarországnak, hogy akkor amikor jó termésre volna kilátás, a buzák megdöleése szállja alá vérmes reményeit. Pedig fölünk nyugatra fekvő országokban a gabonafélék ezen beletségét nem, vagy alig ismerik, ellenben nálunk különösen a lapályosan fekvő vidékeken, vagy a völgyekben, mindjárt meg dől a buza, és épen kövérsége miatt nem ad termést.

E körülményeknek egyedüli oka, hogy a lapályokon s völgyekben fekvő talajukat többnyire vízholdta, s ennek következtében azok humuszban nagyon gazdagok — mézben és foszforban nagyon szegények. A növényzet fejlődése tehát túlbuja, a szár sejtjei nagyok, de nem elég fásak, s így áll be a megdöleés a szár erőtlensége miatt, a szemképződés pedig hiányos.

E bajon segíteni a talaj folytonos szántásával, megművelésével, meszezéssel és foszforosav tartalmú trágyák ázványi trágyák alkalmazásával, — de nem az egyoldalú istállótrágyák alkalmazásával lehet. Kötleességünk tehát talajainkat megvizsgáltatni s amennyiben abban méz szuperfoszfát vagy esetleg thomassalak alkalmazása által azt javítani. Ilyen módon eljárva a megdöleés veszélyétől hova tovább kevésbé kell tartanunk, a mikr is biztosabb és nagyobb termésre számíthatunk.

Irodalom.

A „*Vasárnapi Ujság*“ november 2-dik száma 20 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Mályás-ünnepélyek Kolozsvárt“ (képekkel a kolozsvári Mályás szobor leleplezéséről és az Erdélyi Kárpát-Egyet Erzébet (Jobogójának felavatásáról). — „Fadrusz János“ (arcképpel), Lázár Bélától. — Regény-írt: „Varga Imre. Regény. Irta Vértési-Arnold. (Goró Lajos rajzaival). — „Piscsevics orosz tábornok vándorlása és kalandjai.“ Saját elbeszélése. A szláv eredeti után közli Huszár Imre (képekkel). — Mátyás párbaja.“ Irta Mikszáth Kálmán. — „Ferenczy; Mátyás szobra.“ — Az országháza.“ Költemény Vargha Gyulától. — „Mályás király dunai hajóhada.“ Reményi Antaltól — „Hogyan kell dolgozni?“ — Id. Abrányi Kornél (arcképpel és képekkel). — „Király Pál“ (arcképpel). — „Rutkayné Kossuth Lujza“ (arcképpel). — Dr. Bókai János szobra“ (képpel). — „A sikelnémák vízi intézele, (képekkel) — „Az amerikai zászló-ünnep“ (képekkel: körmenet Nzw-Yorkban a magyar zászlóval. — Irodalom és művészet. Közintézetek és egyletek, Sakkjáték, Képlány, Egyveleg stb. rendez heti rovatok. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre négy kor. „Politikai Ujdonságok“ kal és „Világkrónika“ val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadó hivatalában (Budapest, IV. ker. Egyetem utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Kép-s Néplap“ legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

Nyilttér.)

A legjobb és legerészségesebb
üditő-ital,
 mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognacokkal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ízű vegyületek ad a

MATTONI-FELD
GISSHÜBLER
 legújabb öngyönyörű
SZANYU-KUV

Ílts a szomjat, hűsít és felrűsít egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikkasztó hatás ellen.

* Ezen rovat alatt közölték kért nem vállal felelősséget. a szerk

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.
 Horgony-Pain-Expeller
 egy régi kipróbált háziaszer, a mely már több mint 33 év óta megbízható beborzósztól alkalmazatik köszvénynek, csuszal és mehlésnek.
 Intés. Silányabb utánaatok miatt bevaársításkor óvatossak legyünk és esakis erodoti védjegyet dobozokban a „Horgony“ védjeggyel és a „Richter“ cezegjeggyel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
 essze s k. ódvari szállítók.
 Rudolstadt.

fizetkekaannak,
500 forintot Bartilla logviz zének használata mellett (üvegje 35 kr.) valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlík. (Csomagolásért külön 10 kr.) **Bartilla-Winkler Ed. Wien** 19/1. Sommergasse I. Kapható Zombor: Tár-czay I., gyógyszer., Temesváry J., gyógy szerész Bács-Breszlovác: Gfrörer György.

SZÁMOS CSALÁD LEHET BOLDOGGA

CESEKÉLY RIZIKÓ MELLETT,
MAGYAR KIRALYI OSZTÁLYSORSJÁTEK ALTALAMIRE
DÖNTŐ BIZONYITEK
AZON ELVITÁZHATLAN TÉNY, HOGY
MINDEN MÁSODIK SORSJEGY NYER.
KIOSZTÁSRA KERÜLNEK A SORSJEGYVÁSÁRLÓK KÖZÖTT
A KÖVETKEZŐ NYEREMÉNYEK:

- EGY MILLIÓ KORONA
- 600.000 KORONA
- 400.000 " "
- 200.000 " "
- 100.000 " "

50.000- 30.000- 20.000- STB. STB.
a XI. sorsjáték I. osztályu húzása már NOVEMBER
20. és 21. én történik, s ehhez ismert szerencseszá-
mait ajánlja míg a készlet tart.

1/2 EREDETI SORSJEGY 2 I. OSZTÁLYRA 1.50
1/4 " " " " " 3.-
1/8 " " " " " 6.-
1/16 " " " " " 12.-

BENKŐ BANKHÁZA BUDAPEST.

VI. ANDRÁSSY-ÚT 79.
MEGRENDÉLESHÉZ LEVELEZŐLAP IS AKALKMAS!
MINDEN MEGBÍZÁSHOZ POSTAI BEFIZETŐLAPOT
MELLELELÜNK, MIALTAL T VEJÖVŐNKNEK AZÓN ELŐNÖK VAN, HOGY
BEFIZETÉSEKET, PORTOMENTÉSEN TELJESÍTTETIK.*
A bankházunkban vásárolt sorsjegyekre eső nyereményeket
bármely vidéki bank kifizeti, mégis a hitoktatás céljából
ajánlatos a nyert összegeket közvetlenül nálunk átvenni.

Epilepsi.

ki eskőrázásban, görcsök és
más A idegbanban szenved,
kérjen broszurat felőle. Kül-
di ingyen és bérmentve a
Schwanen-Apotheke,

Frankfurt a. M.

**KLYTHIA APOLÁSÁRA
KLYTHIA RIZSPOR**

Az arzből szépi-
tése és finomítása.
egegészséges toilitte-, bál- és szalom-puder teher, ró-
zsaszin vagy sárga.

Vegyileg megvizsgálva és ajánlva dr. Pohl J. J. es. kir.
tanár által Bécsben.

Elsmér levelek a legjobb körökből minden dobozhoz

Taussig Gottlieb

es. és kir. udvari toilitte-szappan és illatszeryár,
BECS I., Wollzeile 3. sz.

Kapható Zomborban: Weidinger S. és Zs.
kereskedő-czégénel.

Egy doboz 1 frt 20 kr. kúldásé
utánve vagy összeg. előleges be-
küldésére van.

Hajhullást, korpaképződést és to-
vábbi öszülést azonnal megszüntet
a világhírű

Petrolin-hajszesz
(szagtalan.)
1 üveg k. 1. — 3 üveg k. 2.50.
Szétküldi minden irányba
Zalán Béla droguista
SZABADKA.

Malaga-szőllő
nagyszemű.

1 kiló 90 krajczár.

Engel Mórna
Zombor,
Jókal-tér.

1.000.000
KORONA
ESETLEG A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

JEGYZÉKE AZ
55.000 nyereménynek.
Legnagyobb nyeremény a legverősebben esőben 1.000.000 korona.

1.000.000	Korona
500.000	" "
400.000	" "
300.000	" "
200.000	" "
150.000	" "
100.000	" "
80.000	" "
60.000	" "
50.000	" "
40.000	" "
30.000	" "
25.000	" "
20.000	" "
15.000	" "
10.000	" "
8.000	" "
6.000	" "
5.000	" "
4.000	" "
3.000	" "
2.000	" "
1.500	" "
1.000	" "
800	" "
600	" "
500	" "
400	" "
300	" "
200	" "
150	" "
100	" "
80	" "
40	" "
55.000	nyer. és jut. kor. összegben
14.459.000	

Kiváló szerencse TÖRÖK-nél.

Nagy n sokan szerencsések lettek általunk.
Kilencz millió koronánál többet nyer-
tek nálunk nagyraecésült vevőink.
Az egész világ legesélydusabb sorsjáté-
ka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk,
mely nemsokára újból kezdetét veszi.

110,000 sorsjegy 55,000

PÉNZNYEREMÉNYVEL sorsoltatik ki,
tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mel-
lékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.
5 hónap alatt összesen tízennegy millió
459,000 koronát, egy hatalmas összi get sor-
solnak ki. Az egész vállalat állami felügye-
let alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinel
tervszerű betétjei a következők:
egy nyolezad (1/8) frt — 75 vagyis 1.50 kor.
egy negyed (1/4) " 1.50 " 3.- " "
egy fél (1/2) " 3.- " 6.- " "
egy egész (1) " 6.- " 12.- " "

A sorsjegyeket utánvételt vagy a pénz
beküldése ellenében küldjük szét. Hivatalos
tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk
azonnal, de legkésőbb

f. é. november hó 20-ig
bizalommal hozzánk küldeni

Török A. és T^{sa}.
bankháza BUDAPEST.
Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-tüzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték osztályai:
Főtüzlet: VI. Teréz-körut 46/a.
Fiókok: 1. Váci-körut 4.
" 2. Muzem-körut 11.
" 3. Erzsébet-körut 54.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sors-
jegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben { utánvételezni kérem } A nem tet-
{ postautalvánnyal küldöm } sző törlendő
{ mellékelem bankjegyekben (Mjregekben.) }

Post- és ezim:

Suchard-féle

MILKA

Teljzin Chocolad
táblák és tekerésekben

A legszingazdagabb tej-Chocolad.

Legutolsó újdonsága a világhírű
Chocoladgyárnak

Ph. Suchard

Gyomor bajosoknak

Mindnyakoknak, a kéknek a gyomor meghűlése vagy túltelődése, hiányos nehezen emészthető, túlságos meleg vagy hideg ételök élvezése, avagy rendtlen életmód folytán gyomorhajuk van, u. m. katarus, gyomorgörös, gyomorfájdalom nehézs emésztés vagy elnyálkásodás — nagyon kitűnő házi-szer ajánlatik, melynek meglepő hatása már sok esz.

Ez a Hubert Ullrich-féle Gyógyfüves bor.

E gyógyfüves bor jeles, gyógyhatásos füvekből jó borral van készítve, képezi, erősíti az ember emésztési szerveit. A gyógyfüves bor eltávolítja az emésztési akadályokat és hatásosan közrehat egészséges vér képződéséhez.

E gyógyfüves bor idején való használata a gyomorhajukat már esirájában elfojtja. Azért nem kell késeedelmeznii idejekorán használni.

Jelenségek, u. m. főfájás, hűtőgés, égetés, puffadás, ros-zullért hányással, a melyek dült gyomorhajánál annál erősebben föllépnek, gyakran egy-két ivás után már öltűnek.

Székrekedés és annak kellemetlen következménye: sorulás, kolik fájdalnak szűd-bodogás, álmatlanság, vérsűrűsödés a májban, léphben ezen gyógyfüves bor által gyorsan eltűntetnek.

A gyógyfüves bor az emészthetelenséget megszünteti s könnyű székelés által, rossz anyagokat a gyomor belekből eltávolítja.

Besétt, szárd kiűzés, vérszegénység, erőtlenség főbbnyire a rossz emésztés-hiányos vérképződés és a máj beteges állapotának következménye. Étvágyhiány, ideges kimerültség, rossz kedélyállapot, ugy mint gyakori főfájás, álmatlan éjszakák mellett az ilyen emberek lassan hervadnak.

A gyógyfüves bor az elgyengült életet újból fölvillanyozza. A gyógyfüves bor fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést és táplálkozást előmozdítja az anyagcsere-t, gyorsítja a vérképződést, lecsendesíti a fölzigratót idegekés új életkedvet szerez. Számos elismerés és hálaírt bizonyítja ezt.

Gyógyfüves bor 1 frt. 50 kr. és 2 frtos üvegekben kapható: Zombor, Nemes-Militics, Csonogla, Kernyaja, Új-Szivacz, O-Szivacz, Bács-Bresztovacz, Bács-Doroszló, Prig, levicza-Szt.-Iván, Apatin, Kupuszina, Bodrogh-Monostorszeg, Bezdán, Béreg, Szántóva, Sztanisits, Bajmok, Paesér, O-Morovicza, Bajsa, Bács-Topolya, Kis-Hegyes, Szeghegy Bács-Feketehegy, Kula, Új-Verbász, O-Verbász, Kuczura, Torzsa, Kis-Kér, Bács-Szt.-Tamas, Dárda, Kácsfalú, Vörösmar, Bán, Baranyavár, Lőse, Mohács, Duna-Szekes, Baracska, Gara, Katymár, Bács-Madaras, Bács-Álmas, Bikity, Bács-Vaskut, Bács-Monostor, Szerelme, Baja, Szabadka, Eszék, a gyógyszerárakban, s valamennyi kisebb-nagyobb magyarországi helységben osztrák-magyar gyógyszerárakban.

A zombori gyógyszerészek 3 és több üveg gyógyfüves bort eredeti árban Ausztria-Magyarország minden helyiségébe küldenek.

Ugyiszintén küld TEMESVÁRY JÓZSEF zombori gyógyszerész 3 és több üveget a növényiből, eredeti áron Ausztria-Magyarország minden helyiségébe.

Övakodjunk az utánzásoktól.

Kizárólagosan csakis **Hubert Ullrich-féle** gyógyfüves bort kérjük!

Gyógyfüves borom nem titok: alkatrészei: Malaga bor 450,0, borszesz 100,0, Glycerin 100,0, vörös bor 240,0, (Ebereschensafel) Nyárfanedv 150,0, megyegnyed 320,0, Mana na 30,0, kömény, ananás, Honagyökér, amerikai erögyökér, Enciagyökér, Kalmuszgyökér, 4-4 10,0. Ezen alkatrészet keverjük!

Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“

jejjel
C/2

Legjobb, legkiadósabb és azért a legolesőbb szappan.

== Mindenütt kapható. ==

Mészáros Miklós

a magyar kir. szabhad. osztálysorsjegyek felelőssége
Budapest, VIII., József-körút 22-24,

ajánlja a m. kir. szab. osztálysorsjegyek főhadjáról való
közvetlen beszerzését eredeti árakban:

1/8	1/4	1/2	1
1.50	3.-	6.-	12.-

korona

Megrendeléseket czélfeszertégből postautalványon kérem
Küzdés már november hó 20 és 21-én.

602.000 kor.
a 240-es számr.

Altalunk kifizetett
főnyeremények

A m. kir

400.000 kor.
a 1110-es számr.

200.000 kor.
a 5534-es számr.

OSZTALYSORSJATEK

november 20-án kezdődő HUZÁSARA

postafordultával küldünk szét sorsjegyeket az 1-es osztályhoz:

1/8 á K. 1.50	1/4 á K. 3.-	1/2 á K. 6.-	egész K. 12.-
---------------	--------------	--------------	---------------

Csakis nálunk kaphatók az anyyra kedvelt

KIS SZAMOK:
1-től 300-ig.

A születési évszámok 1801-től 1900-ig és más SZERENCSE SZAMOK.

Az összeget postautalványon kérjük:

FŐVÁROSI SORSJEGYIRODA

BOGDÁNY S.

BUDAPEST, Sas-utca 23. I.

Telefon 14-41.

200.000 kor.
a 48008-es számr.

100.000 kor.
a 7050-as számr.

90.000 kor.
a 2407-es számr.

40.000, 30.000
és sok más nagyobb
nyeremény.